

NOI DIRECȚII DE IMPLEMENTARE A SCHIMBĂRII ÎN SISTEMUL EDUCAȚIONAL PENTRU INTEGRARE EUROPEANĂ

ANDREȘ SOLOMIA

Universitatea „Eftimie Murgu” Reșița

Reșița str. Ion Corvin bl. C11, sc. 1, ap. 12

Telefon: 0255-220218; 0740-223658

E-mail: dppd@uem.ro

The change are triggering a permanent adaptation of the system of objectives to the regnests of the new development requires a well known knowledge of the socio-economical realities.

Speaking about transformations, the national priority is education, purchasing the achievement of the educational ideal build up on humanistic traditions, the values of democracy and the aspirations of the Romanian society.

Schimbarea a devenit regulă prin producerea mutației de fond, stabilitatea care predomina și reprezenta un obiectiv prioritar, cu numai câteva decenii în urmă, fiind de domeniul trecutului. Perioada actuală se caracterizează prin numeroase și intense schimbări în toate domeniile de activitate, atât în plan științific cât și aplicativ.

Proliferarea schimbării își are sorginea într-o manifestare a creativității cu o intensitate fără precedent în toată cvasitotalitatea domeniilor.

Principalele modalități de implementare a schimbării la nivel macroeconomic s-au dovedit, practic, a fi următoarele:

1. Efectuarea unor modificări în cadru legislativ actual și elaborarea de norme și acte juridice care să stimuleze creativitatea, inovarea și inițiativa individuală și de grup. Principalele resurse implicate în operaționalizare au fost: resursele umane și resursele informaționale, care au oferit posibilitatea cunoașterii modului de structurare a unor acte normative similare, existente în alte țării,
2. Asigurarea sprijinului financiar pentru promovarea transferului de tehnologie, de inteligență, know-how în toate domeniile. Guvernul a sprijinit promovarea de cunoștințe, de inteligență, prin credite cu destinație precisă de folosire, prin acordarea de burse de pregătire, de specializare, etc. Organizațiile internaționale în cadrul mai multor programe de asistență, au favorizat accentuarea laturii creative prin transferul de cunoștințe în diverse domenii. Resursele implicate au fost cele umane, financiare și informaționale.
3. Asigurarea unei infrastructuri care să stimuleze activitatea creatoare și aplicarea rezultatelor acesteia. Crearea de centre naționale și teritoriale de detectare a populației cu potențial creativ deosebit și sprijinirea acestora și a institutelor de cercetare sunt continuu în atenția Guvernului, esențiale în acest caz fiind resursele umane, materiale și financiare.

4. Efectuarea unor mutații în sistemul educațional practicat în țara noastră.

În sistemul mutațiilor, prioritatea națională o constituie învățământul, urmărind realizarea idealului educațional, întemeiat pe tradițiile umaniste, pe valorile democrației și pe aspirațiile societății românești și contribuind la păstrarea identității naționale.

În școala românească, idealul educațional constă în dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a individualității umane, în formarea personalității autonome și creative.

Finalitatea educării este chiar formarea personalității umane prin:

1. însușirea cunoștințelor științifice a valorilor culturii naționale și universale;
2. formarea capacităților intelectuale, a disponibilităților afective și a abilităților practice prin asimilarea de cunoștințe umaniste, științifice, tehnice și estetice;
3. asimilarea tehnicilor de muncă intelectuală necesare instruirii și autoinstruirii pe durata întregii vieți;
4. educarea în spiritul respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, al demnității și al toleranței, al schimbului liber de opinii;
5. cultivarea sensibilității față de problematica umană, față de valorile moral civice, a respectului pentru natură și mediul înconjurător;
6. dezvoltarea armonioasă a individului prin educație fizică, educație igienico-sanitară și practicarea sportului;
7. profesionalizarea tinerei generații pentru desfășurarea unor activități utile, producătoare de bunuri materiale și spirituale.

Aceste finalități ale școlii românești se realizează prin strategii și tehnici moderne de instruire și educare, susținute în educației și de practica școlară, conform obiectivelor fiecărui nivel de învățământ și cercetare impuse de schimbare.

Statul promovează principiile învățământului democratic, principiile educației permanente și garantează dreptul la educație diferențiată pe baza pluralismului educațional, în beneficiul individului și al întregii societăți.

Învățământul actual este finanțat de la bugetul de stat, bugetele locale, direct de către anumiți agenți economici, de alte persoane fizice și juridice, cadrul legal nefiind restrâns, adaptat fiind, la mutațiile macroeconomice, învățământul putând fi astfel susținut și prin: burse, credite de studii, taxe, donații, sponsorizări, surse proprii și alte surse legale.

De asemenea, statul și alți factori interesați subvenționează activitățile de performanță de nivel național și internațional.

Ca modalitate de implementare a schimbării la nivel național, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului a aprobat înființarea structurilor de învățământ postuniversitar în cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate în acest scop, prin care se realizează: studii aprofundate de specialitate, masterate, studii academice postuniversitare, doctorate, studii postuniversitare de specializare și de perfecționare.

Din necesitatea adaptării la marile schimbări din ultimul deceniu s-au extins pregătirile inițiale prin formarea continuă și conversa profesională, astfel încât personalul să poată ocupa și alte posturi din gama diversificată de posturi oferită pe piața muncii.

Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului stabilește clar obiective și coordonează formarea continuă, evaluează, acreditează și finanțează programele de formare continuă, inclusiv de conversie profesională, realizate în instituții de învățământ superior, licee cu profil pedagogic, case ale corpului didactic, centre de perfecționare și alte structuri abilitate în scopul pregătirii și perfecționării personalului cu atribuții de conducere, îndrumare și control.

Preocuparea Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului pentru perfecționarea continuă a personalului din învățământul superior de stat, se impune a se concretiza în: programe de documentare și schimburi de experiență, programe de specializare și cooperare interuniversitare, învățământ postuniversitar, programe de cercetare științifică, inovare educațională și creație științifică.

Deosebit de utilă s-a dovedit a fi inițiativa Guvernului de a introduce în grădinițe, școli, licee, facultăți, institute de cercetare, etc., a unui număr apreciabil de ore pentru activități teoretice care implică creativitate, inovare, dar și ore pragmatice de stimulare, dezvoltare și valorificare a tinerilor cu potențial creativ.

Se impune în acest sistem al schimbărilor, educarea tuturor categoriilor de personal pentru a identifica, a înțelege și a recunoaște nevoia de schimbare pe de o parte și de a acționa în sensul implementării acesteia pe de altă parte.

Aceasta presupune, fără îndoială, un amplu proces de pregătire a personalului pentru obținerea unei atitudini favorabile implementării noului, prin încurajare, pentru găsirea de soluții noi la probleme actuale.

Desigur că printr-o motivare corespunzătoare, îmbunătățirea procesului de comunicare și prin diversificarea modalităților de culegere, înregistrare și transmitere a datelor și informațiilor, atât prin utilizarea tehnicilor moderne cât și prin calificarea și perfecționarea personalului care urmează a prelucra datele și informațiile, schimbarea se va produce mai repede, iar rezultatele pozitive vor încuraja pe cei creativi să continue procesele complexe și de durată pe care le presupune schimbarea.

Pornind de la necesitatea amplificării gradului de flexibilitate și receptivitate a oamenilor față de mutațiile apărute în toate domeniile se impune de urgență modernizarea structurilor, metodelor și tehnicilor de cercetare, educare, învățământ și chiar elaborarea unor strategii și politici de management cu un pronunțat caracter creativ în toate domeniile.

În sprijinul învățării și educării pentru înțelegerea efectelor schimbării și participarea în grup a oamenilor la implementarea acesteia, au fost introduse discipline noi de studiu în învățământ, specializări adaptate la cerințele schimbării.

Materialele elaborate și cursurile realizate, au fost concepute într-o viziune sistemică, bazate pe metode și concepte de vârf pentru tratarea problematicii schimbării în contextul realităților românești – de tranziție la economia de piață și la o societate democratică.

Adaptarea întregului sistem la cerințele noii dezvoltării, presupune cunoașterea în profunzime a realităților în schimbarea, și implicarea factorilor sociali, politici, de decizie, precum și a instituțiilor în primul rând politice, în organizarea informării și în utilizarea

metodelor de analiză, interpretare și valorificare a informațiilor în utilizarea metodelor de decizie și nu în ultimul rând în finanțarea de bază și complementară a învățământului și educației.

Decizia se impune a fi luată numai după o prealabilă analiză a schimbărilor, a efectelor acestora, a costurilor, o evaluare a politicilor în domeniul respectiv și identificare a efectelor secundare, după proiectarea politicilor necesare și analiza empirică a mecanismelor prin care sunt abordate și schimbate aceste politici.

Principiile care fundamentează baza politicilor de schimbare trebuie să permită menținerea echilibrului economic, social și politic pentru ca sistemul general în schimbare să aibă un rol activ și pozitiv în toate domeniile. Principiul de bază al acestor politici este compatibilitatea cu politicile guvernului, posibilitatea de ajustare și menținerea costului aplicării cât mai scăzut posibil, echitate, tratament imparțial, certitudine și transparență în soluționarea problemelor create de schimbare.

Se impune de asemenea crearea unui climat favorabil schimbării, în ce privește: pregătirea personalului pentru obținerea unor atitudini favorabile implementării noului, constituirea și dimensionarea optimă a grupurilor creative, organizarea activității grupurilor creative, analiza activității acestora, evaluarea acestor activități.

Pregătirea personalului pentru obținerea unor atitudini favorabile implementării noului ar trebui să se realizeze prin: încurajarea subordonaților pentru găsirea unor soluții noi; încurajarea membrilor grupului să-și exprime liber ideile; încurajarea comunicării; încurajarea chiar a nereușitelor, pornind de la ideea că de cele mai multe ori, prin încercări succesive cresc șansele de reușită; introducerea unui sistem de recompensare a personalului creativ; recrutarea, angajarea și promovarea persoanelor creative în funcțiile de conducere și crearea condițiilor optime pentru angajații cu idei.

În crearea acestui climat favorabil schimbării, comportamentul managerilor are un impact major în formarea valorilor și convingerilor personalului.

Constituirea și dimensionarea optimă a grupurilor creative.

Superioritatea creativității de grup față de creativitatea individuală este recunoscută de specialiști, în principal, pentru că grupul reunește potențialul de creație al tuturor membrilor, îl valorifică, dinamizează și amplifică.

Este recomandată căutarea consensului celor implicați în proces: economiști, ingineri, sociologi, etc..

Având în vedere regulile și avantajele creativității participative, cât și rolul factorului uman ca manager și executant și executant, utilizarea grupurilor decizionale este necesară.

Principalul avantaj al integrării specialiștilor în grupul creativ este posibilitatea certă de materializare a tuturor legăturilor informaționale, care presupune, implicit, schimbul nelimitat de informații.

1. Organizarea activității grupului creativ. Principalele aspecte care ar trebui avute în vedere în organizarea activității grupurilor creative sunt: precizarea clară a scopului pentru care s-a constituit grupul; stabilirea unei ierarhii a rolurilor și pozițiilor în cadrul grupului creativ; precizarea gradului de implicare a membrilor grupului creativ; stabilirea gradului de independență, de autonomie pe care grupul creativ îl

are față de organizație; delimitarea principalelor modalități de comunicare în cadrul grupului în cadrul organizației; asigurarea unui climat de încurajare, care să permită afirmarea persoanelor creative.

2. Analiza activității grupurilor creative. Pentru a reda principalele disfuncționalități și aspecte, această analiză ar trebui să cuprindă: implicarea grupurilor creative în procesul de soluționare a problemelor organizației; structurarea și dimensionarea grupurilor creative; natura climatului în cadrul grupurilor creative și în afara acestora etc..

Se recomandă efectuarea unor analize periodice asupra activității grupurilor creative constituite în cadrul organizației.

3. Evaluarea activității grupurilor creative. Evaluarea se poate face în două faze. Prima fază, evaluarea parțială sau inițială, atunci când sunt estimate rezultatele obținute ca urmare a aplicării soluțiilor propuse prin folosirea metodelor și tehnicilor de creativitate. Faza a doua, cea a evaluării finale, care estimează influența pe care activitatea grupurilor o are asupra funcționalității și eficienței organizației în ansamblul ei.

În funcție de rezultatele obținute în urma evaluării, se recomandă un feed-back permanent, care să permită o îmbunătățire continuă a activității grupurilor din cadrul organizației și o accentuare a laturii creative.

Una din principalele direcții de acțiune pentru crearea unei economii de piață ar fi și implementarea unui nou tip de management la nivelul economiei naționale și al agenților economici.

În acest sens se impune conceperea și operaționalizarea unui management radical schimbat, atât la nivel macro, cât și la nivel microeconomic.

Variatatea, flexibilitatea, dinamismul, creativitatea și eficiența devin atribute de bază ale managementului organizațiilor competitive, iar aceste atribute fundamentale presupun un management de tip creativ-inovativ.

Managementul creativ-inovativ necesită un efort amplu, calificat și convergent la nivelul economiei naționale.

Procesul de implementare a schimbării prin accentuarea laturii creative a managementului atât la nivel microeconomic cât și la nivel macroeconomic este complex și de durată având în vedere nivelul de pregătire și de cultură al personalului din organizații.

Creativitatea ca proces, ar presupune luarea în considerare a unor elemente caracteristice ale naturii umane: receptivitate senzorială și psihologică, discernământ, conceptualizare, competență interdisciplinară, independența în modul de gândire, perfecționism, corectitudine.

Sfera caracteristicilor persoanelor creative trebuie să se lărgească continuu având în vedere complexitatea naturii umane, cerințele de educare și perfecționare a resurselor umane impuse de dinamismul mediului social precum și de schimbările la nivel macroeconomic pentru alinierea la standardele Comunității Europene.

Concluzionând, orice activitate de tip educațional ar trebui să urmărească introducerea schimbărilor determinate la nivelul educabilului: nivelul cunoașterii, al atitudinilor, al comportamentului individual sau de grup; în plus educația nu se va mai putea limita la inducerea unei adaptări reactive, eficiente a educabilului în situații date, ci va trebui să obțină o adaptabilitate proactivă efectivă, necesară existenței și dezvoltării într-o societate în schimbare în care să predomină anticiparea și influențarea condițiilor de mediu, crearea condițiilor proprii dezvoltării printr-un proces tranzacțional și atingerea performanței, actualizarea unor competențe cât mai diverse în situații și contexte nu numai existente sau previzibile ci și posibile.

Bibliografie:

1. Androniceanu, A., *“Managementul schimbărilor”*, Ed. All Educațional, București, 1998;
2. Mathis, R.L., Nica, P.C., Rusu, C., *“Managementul resurselor umane”*, Ed. Economică, București, 1997;
3. Mihuț, I., *“Autoconducere și creativitate”*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1989;
4. Stăncioiu, I., *“Management, cercetare, dezvoltare”*, Ed. Mondero, București, 1993;
5. Zamfir, C., *“Politici sociale în România”*, Ed. Expert, București, 1998.